

Ryszard Ślęczka

Ogólnopolski Konkurs Prac Magisterskich z Historii Edukacji im. Profesora Czesława Majorka

W 2005 roku rozstrzygnięta zostanie czwarta edycja Ogólnopolskiego Konkursu Prac Magisterskich z Historii Edukacji im. Profesora Czesława Majorka. Konkurs istnieje od 2001 r. i organizowany jest przez Katedrę Historii Oświaty i Wychowania Akademii Pedagogicznej w Krakowie oraz Towarzystwo Historii Edukacji. Laureaci wyłaniani są corocznie przez jury w niezmiennym dotąd składzie: dr hab. Krzysztof Jakubiak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), prof. Zygmunt Ruta (Akademia Pedagogiczna w Krakowie), prof. Irena Szybiak (Uniwersytet Warszawski), dr Ryszard Ślęczka (Akademia Pedagogiczna w Krakowie), które na podstawie niezależnych recenzji podejmuje decyzję o przyznaniu nagrody. Przewodniczącym pierwszej czteroletniej kadencji jury został profesor Czesław Majorek, założyciel i pomysłodawca konkursu. Na ogólnopolski konkurs prac magisterskich przyjmowane są opracowania z historii edukacji, obejmującej zarówno rekonstrukcję dziejów szkolnictwa i pojedynczych szkół, historię placówek oświaty pozaszkolnej, instytucji opiekuńczo-wychowawczych oraz oświatowe projekty legislacyjne i reformy szkolne. Przesyłane prace magisterskie mogą ujmować zagadnienia historii myśli pedagogicznej i historii pedagogiki jako nauki.

W pierwszej edycji konkursu konkurowały ze sobą następujące prace:

„Studenci Cesarskiego Uniwersytetu w Warszawie w latach 1869–1904, jako grupa akademicka i w życiu miasta” – autor Ewelina Tylińska, promotor prof. Kalina Bartnicka (Uniwersytet Warszawski).

„Działalność opiekuńczo-wychowawcza i katechetyczna Sióstr Serafitek w Mankowie Podhalańskim” – autor s. Erminia Anna Jusiel, promotor dr hab. Henryka Kramarz (Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie).

„Szkoła powszechna w Morawicy jako placówka państwowa prowadzona przez Siostry Felicjanki w latach 1880–1950” – autor s. Bogumiła Moczko, promotor dr hab. Henryka Kramarz (Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie).

Do współpracy, jako recenzentów, zaproszono prof. Danutę Dryndę, prof. Juliana Dybca, prof. Andrzeja Meissnera, prof. Zygmunta Rutę, dr. hab. Leszka Zasztowta, dr. Andrzeja Klisia, którzy dokonali wnikliwej oceny nadesłanych prac. Uwzględniając opinie wyżej wymienionych, jury postanowiło przyznać pierwszą nagrodę pani **Ewelinie Tylińskiej** za pracę „Studenci Cesarskiego Uniwersytetu w Warszawie w latach 1869–1904, jako grupa akademicka i w życiu miasta” napisaną pod kierunkiem prof. Kaliny Bartnickiej, obronioną na Uniwersytecie Warszawskim.

W drugiej edycji konkursu, w roku akademickim 2002/2003, rekomendowano trzy prace magisterskie, które spełniały podstawowe kryteria regulaminowe. Były to:

„Rola rodziny i nauczania domowego w utrzymaniu tożsamości narodowej Polaków na terenie zaboru rosyjskiego w drugiej połowie XIX wieku i w początkach wieku XX w świetle pamiętnikarstwa” – autor Monika Nawrot, promotor dr hab. Krzysztof Jakubiak (Akademia Bydgoska).

„Publicystyka wychowawcza Marii Ilnickiej prezentowana na łamach «Bluszcza» w latach 1865–1894” – autor Dorota Waligóra, promotor dr hab. Krzysztof Jakubiak (Akademia Bydgoska).

„Praca społeczna, działalność naukowa, oświatowa i filantropijna dra Jana Serafina Rode w Tomaszowie Mazowieckim na przełomie XIX i XX wieku” – autor Marcin Kiteł, promotor prof. Teresa Wróblewska (Akademia Świętokrzyska w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim).

W gronie recenzentów wymienionych prac znaleźli się: prof. Julian Dybiec, dr hab. Wiesław Jamrożek, dr hab. Jan Krukowski, dr hab. Władysława Szulakiewicz, dr Andrzej Kliś. Po zapoznaniu się z nadesłanymi recenzjami, jury podjęło decyzję o nagrodzeniu pracy magisterskiej pani **Monika Nawrot** zatytułowanej „Rola rodziny i nauczania domowego w utrzymaniu tożsamości narodowej Polaków na terenie zaboru rosyjskiego w drugiej połowie XIX wieku i w początkach wieku XX w świetle pamiętnikarstwa”.

Ostatni konkurs należał do szczególnych, ponieważ – w związku z wysokim poziomem naukowym i warsztatowym nadesłanych prac – postanowiono przyznać dwie równorzędne drugie nagrody za prace magisterskie: **Marii Lasak-Śtepięń** „Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Krakowie” (promotor dr hab. Jan Krukowski, Akademia Pedagogiczna w Krakowie) i **Tomaszowi Niwińskiemu** „Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Żywcu w latach 1968–1998” (promotor prof. Zygmunt Ruta, Akademia Pedagogiczna w Krakowie). Recenzenci dobrze ocenili również pozostałe prace: Pawła Juśko „Szkolnictwo powszechne w Tuchowie w okresie międzywojennym”, która powstała w Lublinie pod kierunkiem prof. Stanisława Litaka (Katolicki Uniwersytet Lubelski) oraz Barbary Suzynowicz „Działalność opiekuńczo-wychowawcza i społeczna Ochronki Grunwaldzkiej w Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1815–2003”, napisanej na seminarium magisterskim prowadzonym przez dra Jana Rysia w Akademii Pedagogicznej w Krakowie.

W recenzjach podkreślono dobry poziom wykonanych badań i ich wkład w promowanie wiedzy historyczno-educacyjnej. Prace magisterskie trzeciego konkursu recenzowali: dr hab. Andrzej Banach, prof. Stanisław Gawlik, dr hab. Krzysztof Ja-

kubiak, prof. Tadeusz Jałmużna, dr hab. Wiesław Jamrożek, dr hab. Jan Krukowski, dr hab. Władysława Szulakiewicz.

Początkowo konkurs nosił nazwę „Ogólnopolski Konkurs na Prace Magisterskie z Historii Edukacji”. We wrześniu 2002 roku nagle zmarł profesor Czesław Majorek, główny inicjator tego przedsięwzięcia. Doceniając wkład Profesora w upowszechnianie i promowanie najlepszych prac magisterskich postanowiono nazwać konkurs jego imieniem. Począwszy od 2003 roku, w konkursie przyznawana jest nagroda im. profesora Czesława Majoroka, która cieszy się coraz większym uznaniem w środowisku historyków wychowania.

Wszelkie informacje, a także regulamin konkursu zamieszczono na stronach internetowych Katedry Historii Oświaty i Wychowania Akademii Pedagogicznej w Krakowie (www.ap.krakow.pl) i Towarzystwa Historii Edukacji (www.pedagog.uw.edu.pl/THE/konkurs.html). O konkursie przeczytać można w kilku wydawnictwach: „Konspekcie” – piśmie Akademii Pedagogicznej¹, „Biuletynie Historii Wychowania” – czasopiśmie redagowanym przez Zarząd Główny Towarzystwa Historii Edukacji w Warszawie i Zakład Historii Wychowania Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu² oraz w książce *W służbie szkoły i nauki*, pod redakcją Zygmunta Ruty i Ryszarda Ślęczki³.

Zamierzeniem organizatorów konkursu jest także upowszechnianie nagrodzonych prac poprzez publikacje w czasopismach historycznopedagogicznych. W „Rozprawach z Dziejów Oświaty” w 2000 roku ukazały się ciekawsze fragmenty z pracy magisterskiej Eweliny Tylińskiej⁴. Monika Nawrot, Maria Lasak-Stępień i Tomasz Niwiński zaproszeni zostali do udziału w kompletnym przez Katedrę Historii Oświaty i Wychowania wydawnictwie poświęconym zmarłemu przedwcześnie w 2000 roku dr. hab. Wacławowi Marmonowi, profesorowi Akademii Pedagogicznej w Krakowie⁵.

¹ R. Ślęczka, *Ogólnopolski Konkurs na Prace Magisterskie z Historii Edukacji*, „Konspekt” 2003, nr 14/15, s. 105.

² R. Ślęczka, *Ogólnopolski Konkurs Prac Magisterskich z Historii Edukacji. Nagroda im. Profesora Czesława Majoroka*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2003, nr 1–2, s. 168–171.

³ R. Ślęczka, *Ogólnopolski Konkurs Prac Magisterskich z Historii Edukacji im. Profesora Czesława Majoroka*, [w:] *W służbie szkoły i nauki*, pod red. Z. Ruty i R. Ślęczki, Kraków 2003, s. 325–329.

⁴ E. Tylińska, *Życie codzienne studentów cesarskiego uniwersytetu w Warszawie 1869–1904*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2000, s. 23–58.

⁵ Fragmenty pracy magisterskiej M. Nawrot, „Wychowanie patriotyczne w rodzinach polskich na terenie zaboru rosyjskiego w drugiej połowie XIX i początkach wieku XX w świetle pamiętnikarstwa”, opublikowano w „Biuletynie Historii Wychowania” 2002, nr 1–2, s. 33–51.